

Mlýn čp. 35 v Dlouhé Třebové

<https://www.facebook.com/muzeumuo/posts/3530243457057725>

Určitě znáte pohádku S čerty nejsou žerty. Její velká část se natáčela ve stejně tak nádherném vodním mlýně čp. 12 ve Střehomi (MB). Tak se dnes podívejme na mlýn, který sice není ani roubený, ani pohádkový, ale zase zaujme pestrým "životem".

Nevelký vesnický mlýn čp. 35 v Dlouhé Třebové sice na první pohled možná tolik nenadchne, ale zato se k němu vztahuje řada pozoruhodných skutečností.

Na jeho MLÝNIŠTI došlo k vybudování prvního mlýna až v roce 1874. Mlynář tehdy použil vývojově už zastaralé řemeslnicky vyrobené OBYČEJNÉ MLECÍ SLOŽENÍ jako docela nový mlýnský stroj v době, kdy mnohem modernější průmyslově vybudované UMĚLECKÉ MLECÍ SLOŽENÍ v Čechách pracovalo už před více než 30 lety!

Z dochované plánové dokumentace a písemných materiálů lze velmi přesně rekonstruovat tři významné vývojové etapy. Z nichž je zřejmé, že ve mlýně nahradila zmíněné obyčejné složení dvě po sobě následující umělecká mlecí složení, a to v letech 1904 a 1924. Tak se zde vystřídala tři - samozřejmě, že ne zadarmo pořízená - strojní vybavení během pouhých 50 let.

Ze stejných zdrojů zároveň víme, že zde došlo k vývoji pohonu od VODNÍHO KOLA na spodní vodu, přes TURBÍNY Girardovu a Francisovu až k velmi moderní turbíně Kaplanově. A koneckonců se dozvíme i to, že zde nechyběly ani pomocné motory, konkrétně PARNÍ STROJ, naftový motor a nakonec i MOTOR ELEKTRICKÝ.

Uznejte, že na jeden vesnický mlýn a ještě za tak krátkou dobu je to život pestrý až až.

- MLÝNIŠTĚ - prostor, kde je postavený, anebo alespoň v minulosti stával mlýn
- OBYČEJNÉ MLECÍ SLOŽENÍ - starší typ mlecího složení, vyrábělo se řemeslnicky a mělo pouze dvě části - mlecí tvořenou mlecími kameny a vysévací v podobě mechanicky otřásaného rukávce (tzv. mlynářského pytlíku) a případně mechanického síta (zvaného žejbro); jeho pohon zajišťovala vodní kola
- UMĚLECKÉ MLECÍ SLOŽENÍ - mladší typ mlecího složení (v Čechách poprvé roku 1842) vyráběného téměř výhradně průmyslově, mělo tři části - čistírenskou, mlecí a vysévací; starší varianta využívala ještě mlecí kameny, ale od 70. let 19. století už nastupují válcové stolice; jeho pohon mohou zajišťovat i vodní kola, ale obvyklejší je již využití vodních turbín
- VODNÍ KOLO - starší druh vodního motoru, zde se jednalo o vodní kolo na spodní vodu, které využívá pouze dynamiku vodního proudu, ale ne už hmotnosti vody, jako je tomu u vodního kola s horním a středním nátokem

● **TURBÍNA** - mladší a vyspělejší druh vodního motoru, má oproti vodním kolům vyšší účinnost; vývojově nejstarší turbínou, která našla větší uplatnění ve vodních mlýnech se stala právě turbína Girardova, a turbína Francisova zase doznala ve vodních mlýnech největšího rozšíření

● **PARNÍ STROJ** - tepelný motor využívající k práci vodní páru, oproti motorům spalovacím u něj nedochází k tlaku na píst jen z jedné strany, ale využívá tento tlak z obou stran pístu

● **ELEKTRICKÝ MOTOR** - nejrozšířenější pomoc motor ve mlýnech, v době mezi světovými válkami se nejčastěji používal elektrický motor kroužkový, jehož konstrukce umožňovala výkony přesahující 7,5 kW, zatímco druh obvyklý typ s kotvou nakrátko se konstruoval ve výkonech nižších

Pokud jste dosud neznali českou databázi vodních mlýnů, která je nejrozsáhlejší v Evropě a možná i na světě, můžete nahlédnout zde:

<http://vodnimlyny.cz/mlyny/objekty/detail/3752-vytaskuv-mlyn>

